

APA 7

Akademik Yayın İlkeleri

Hazırlayanlar

Arzu ÖZKAN CEYLAN

Özlem ERTAN KAYA*

Rumeysa GÜNAY ÖGE*

Zeynep ÇAKMAK*

2020-2021 Bahar

Yararlanılan Kaynak: American Psychological Association (2019). *Publication manual of the American Psychological Association* (7. baskı). Washington, DC: APA.

*Yazarların katkıları eşit orandadır.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ



Bölüm 4

Yazım Tarzı ve İmla Kuralları

- Bilimsel raporlamada temel amaç açık iletişimdir.
- Bu amaca fikirleri sırasıyla sunarak, kendinizi açık ve akıcı bir şekilde ifade ederek ulaşabilirsiniz.
- Bu bölümde, etkili bilimsel yazmanın dört özelliğinden bahsedilecektir: **süreklilik, akış, özlü anlatım ve netlik**. Bunu, yazım kuralları ve yazınızı geliştirmek için önerilen stratejiler izler.

Süreklilik ve akış

- Süreklilik ve akıcılığın önemi

- Etkili bir yazıda süreklilik, mantıksal tutarlılığı, akış ise kelimelerin ve cümlelerin uyumunu ifade eder.
- Süreklilik ve akıştan yoksun bir çalışma düzensiz veya kafa karıştırıcı görünebilir ve ayrıntılar eksik veya tutarsız görünebilir.
- Kelime, kavram ve konunun gelişimindeki süreklilik okuyucunun sunulan fikirleri daha iyi anlamasını sağlar.
- Yazınız boyunca verdiğiniz görüşler arasındaki ilişkileri net bir şekilde açıklayın ve makalenizin okunabilirliğini artırmak için görüşleri mantıklı bir sırayla sunun.



Süreklilik ve akış

- Geçişler

- Yazınızda sürekliliği ve akışı artırmak için, metnin kopuk ve bağlantısız olmadığından; cümleler, paragraflar ve fikirler arasındaki geçişlerin yumuşak ve net olduğundan emin olun. Bunu yapmak için ek geçiş araçları kullanın:
 - Noktalama işaretleri, fikirler arasındaki ilişkinin gösterilmesinde sürekliliği sağlamak için destektir. Ancak noktalama işaretlerini gerektiği ölçüde kullanmak da önemlidir.
 - Bir diğer yol edat ve bağlaç gibi geçiş ifadeleridir.
 - Bu ifadeler, özellikle karmaşık ve soyut kavramlar kullanıldığında fikirlerin akışını sağlar.
 - Cümle içinde ya da bir önceki cümlede yer alan adların yerine kullanılan zamirler de geçişi sağlamanın yanı sıra tekrardan kaçınmamıza yarar. Ancak, zamir kullanımında zamirin hangi adın yerine kullanıldığı açık olmalıdır.
 - **Zaman bağlantıları** (daha sonra, sırasında, -iken / "then," "next," "after," "while," "since"),
 - **Neden-sonuç ilişkisi kuran ifadeler** (böylelikle, sonuç olarak, dolayısıyla, ek olarak" / "consequently," "as a result"),
 - **Ek ifadeleri** (yanı sıra, ek olarak, benzer şekilde / "in addition," "moreover," "furthermore," "similarly"),
 - **Zıtlıkları belirten ifadeler** (fakat, buna karşın, ancak, tersine / "but," "conversely," "nevertheless," "however," "although")



Süreklilik ve akış

- İsim dizileri

- İsim dizileri - son bir ismi nitelemek için birbiri ardına gelen birkaç isim anlamına gelir, okuyucuların yanlış anlamasına sebep olabilir.
- Böyle durumlarda çoğu zaman en mantıklı çözüm, diziyi çözüp yeniden düzenlemektir.
- Fiiller ve edatlar kullanarak diğer isimler arasındaki ilişkileri göstermektir.

Örneğin, “kültürel açıdan hassas nitel görüşme teknikleri” yerine “nitel görüşmeler için kültürel açıdan hassas teknikler” ifadesi kullanılabilir.

Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Ne söylenmesi gerekiyorsa sadece o söylenmelidir.
- Bir metin kısa ve öz yazıldığında, yazarlar için makalenin yayımlanma ve öğrenciler için de ödevin başarılı olma olasılığı artar.
- Gereksiz kelimeler atılarak; teknik dilin, pasif cümlelerin aşırı kullanımından ve dolaylı anlatımdan kaçınarak yazının kısaltılması sağlanabilir.
- Kısa ve öz yazarken, kafa karıştırıcı kelimeler kullanmaktan kaçının. Örneğin, bazı yazarlar "significant" kelimesini bulguların anlamlı olduğunu ifade etmek için, bazıları da önemli olduğunu ifade etmek için kullanırlar. Bu gibi kelimeleri kullanırken ne demek istediğinizden ve bunu yazınıza yansıttığınızdan emin olun.
- Aynı kelimeyi ya da kelime grubunu tekrar tekrar kullanmak istemiyorsanız eş anlamlı kelimeleri kullanabilirsiniz; ancak kullandığınız kelimeler arasında küçük de olsa farklar olabilir ve bu farklı bir anlama yol açabilir. Bu sebeple tekrardan kaçınmak için eş anlamlı kelime kullanırken dikkatli olun.
- Resmi/profesyonel bir dil kullandığınızdan emin olun; abartılı ifadelerden, şiirsellikten ve klişe ifadelerden kaçının.



Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Kelime kullanımı

- Kelime kullanımı, okuyucuların görüşlerinizi anlamasını engelleyebilir. Eğer kelime kullanımına dikkat edilmezse, metin akademik olmayan bir yazıya dönüşebilir.
- Aynı şeyi ifade eden iki kelime aynı anda kullanılmamalıdır. Aşağıda sarı ile yazılmış ifadeler çıkarılsa da anlamda bir kayıp olmamakla beraber daha öz bir anlatım gerçekleştirilmiş olur:

absolutely essential
period of time

Zengin ve varlıklı bireyler
bu konuya özgü ilke ve prensipler



Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Cümle ve paragrafların uzunluğu
 - APA stilinde belirtilmiş minimum ya da maksimum uzunluk yoktur. Kısa ve basit cümlelerin aşırı kullanımı değişken/tutarsız bir yazıya, uzun cümlelerin aşırı kullanımı zor, bazen anlaşılmaz bir dile neden olabilir.
 - Metinde ihtiyaca göre hem uzun hem kısa cümlelerin kullanımı daha uygun olabilir.
 - Paragraf uzunluğu konusuna da dikkat edilmelidir. Tek cümlelik paragraflar seyrek olarak kullanılmalıdır. Çok uzun paragraflar (yani, çift aralıklı ve bir sayfadan daha uzun) okuyucuların dikkatini kaybetmesi riski taşır. Bu sebeple yeni bir görüşten bahsederken yeni bir paragraftan başlanmalıdır.



Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Ton

- Bilimsel yazı, biçim ve içerik bakımından yaratıcı veya edebi türlerden farklı olsa da, üsluptan yoksun veya sıkıcı olması gerekmez.
- Araştırmanızı açıklarken, fikirleri ve bulguları doğrudan ve açık bir şekilde sunarken aynı zamanda okuyucunun ilgisini çekebilecek bir stili hedefleyin. Örneğin, bir fikir veya kavramı detaylandırabilirsiniz, sizi yansıtan kelime seçimleri yapabilirsiniz ya da değişen cümle ve paragraf uzunlukları kullanabilirsiniz.



Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Kısaltmalar ve konuşma dili
 - Bilimsel yazılarda profesyonel tonu bozan kısaltmalardan veya konuşma dilinin kullanımından kaçınin.
 - Kısaltmalar - eksik harflerin yerine kesme işaretinin kullanıldığı bir veya iki kelimenin kısaltılmış biçimleri (İngilizce metinlerde gördüğümüz [can't yerine cannot])- genellikle resmi olmayan bir ton taşıdıkları için bilimsel yazılarda kullanılmazlar. Kısaltmaları önlemek ve yazınızı geliştirmek için kesme işaretli kelimeleri dikkatlice kullanın.
 - Benzer şekilde, günlük konuşma ve yazmada kullanılan resmi olmayan ifadelerden kaçınin (Ör. Biraz, çok az gibi).



Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Jargon (teknik dil)
 - Aşırı jargon kullanımı, okuyucular sizin alanınızdan olsa bile bazen metni anlamayı zorlaştırabilir.
 - Kullandığınız dilin okuyucuların alanınızda uzman olmasalar bile yazınızı anlayabileceklerinden emin olun ve konunuz için önemli olan özel terimleri ilk kullanımda tanımlayın.

Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Mantıklı karşılaştırmalar

- Yaptığınız karşılaştırmaların net ve mantıklı bir şekilde ifade edildiğinden emin olun.
- Belirsiz veya mantıksız karşılaştırmalar, anahtar kelimelerin atlanmasından veya paralel olmayan yapıdan kaynaklanmaktadır.
- Örneğin, “12 yaşındaki çocukların 6 yaşındaki çocuklara göre yaşlılarıyla oynama olasılığı daha yüksektir.”

Bu cümle, 12 yaşındakilerin 6 yaşındakilere göre akranlarıyla oynama olasılığının daha yüksek olduğu anlamına mı geliyor?

Yoksa 12 yaşındaki çocukların yaşlılarıyla oynama olasılığının daha yüksek olduğu ve 6 yaşındaki çocuklarla oynama olasılığının daha düşük olduğu anlamına mı geliyor?

"Twelve-year-olds were more likely to play with age peers than 6-year-olds."

- Eğer kelime seçimi ve cümle yapısı üzerinde dikkatlice düşünürseniz, metninizde belirsizlik içeren ifadelerden kaçınabilirsiniz.



Kısa, özlü anlatım ve netlik

- Hayvanlara ya da cansız nesnelere ilişkin özellikleri anlatırken insana özgü kavramların kullanılması (antropomorfizm)
 - Hayvanlarla yürüttüğünüz bir çalışmanızı anlatırken, insana özgü özellikleri kullanmaktan kaçınmalısınız.
 - Örnek:

Doğru:

Pairs of rats were allowed to eat

Yanlış:

Rat couples were allowed to eat

Neyin antropomorfizmi oluşturduğunu belirlemek bazen zor olabilir. Belirsiz durumlarda, yazarların kelime seçimlerinde ve cümle yapılarında açık iletişim ilkesini ön planda tutmaları önerilmektedir.



DİLBİLGİSİ VE KULLANIMI

- Yanlış dilbilgisi ve dikkatsiz cümle yapısı okuyucuların dikkatini dağıtır, belirsizliğe yol açar ve açık iletişimi engeller. Bu bölümde verilen örneklerde, dergilere gönderilen makalelerde sıklıkla görülen dilbilgisi ve kullanım hatalarını özetlenmiştir.



Kelimeler

- Çekimler

- Çekim kullanımına dikkat etmelisiniz.
- Aynı paragraf içinde gerekçesiz bir şekilde fiil çekimini değiştirmemelisiniz. Bir sonraki yansındaki tablo makale içinde farklı bölümlerde hangi çekimin kullanılmasının daha uygun olduğunu göstermektedir.



Makaledeki bölüm	Kullanılması önerilen zaman (İngilizce)	Örnek	Türkçe örnek
Alanyazın taraması (veya başka araştırmacıların çalışmalarından sözediliyorsa)	Past	Potts (2017) presented...	... aile dinamikleri arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır .
	Present Perfect	This distinction has since been replicated...	... ve mükemmeliyetçilik inanış alanları çerçevesinde incelemektedir . dört boyutta ölçmüştür .
Yöntem (işlem yolunun açıklanması)	Past	Participants were instructed to select...	... 60 kişi tarafından tamamlanmıştır .
	Present Perfect	... have used similar approaches...	... yoluyla veri toplanmıştır .

* Türkçe dergilerde edilgen yapı daha çok kullanıldığı için burada o örneklere yer verilmiştir.

Makaledeki bölüm	Kullanılması önerilen zaman (İngilizce)	Örnek	Türkçe örnek
Bulguların rapor edilmesi	Past	Critically, there was a significant interaction between anlamlı bir ilişki bulunmuştur veri setinden çıkarılmıştır .
Bulguların tartışılması	Present	The present research demonstrates dissociable effects ...	olduğu düşünülmüştür . olumlu bir atmosfer yarattığı söylenebilir .
Sonuçlar, sınırlılıklar, gelecek çalışmalar, vb.	Present	We conclude.. Limitations of the study are...	Gelecek çalışmalar annelerin bakım verme profillerini belirli gruplarda, özellikle riskli gruplarda inceleyebilir . neden olmuş olabilir . nesnellliğini artırmıştır .

* Türkçe dergilerde edilgen yapı daha çok kullanıldığı için burada o örnekler yer verilmiştir.



Kelimeler

- Aktif ve pasif kullanım

- Pasif cümle yapısının aşırı kullanımından kaçınılmalıdır.

Tercih edilen

"The participants answered the questions verbally. "

Tercih edilmeyen

"Questions were answered verbally by the participants."

- Pasif çekim, öznenen ziyade eylemin nesnesine odaklanırken kullanılabilir. Örneğin, Yöntem bölümündeki deney düzeneğinin bir açıklamasında, "**test materyalleri katılımcının kolayca görebileceği şekilde yerleştirilmiştir**" yazabilir ve bu, onları kimin yerleştirdiğini değil, hoparlörlerin yerleşimini vurgular.



Kelimeler

- İstek/dilek kipleri

- Yazarların söyledikleri duruma karşı tutumlarını ifade eden fiillerdir. Sadece gerçek durumla çatışan veya imkan bulunamayan durumlarda kullanılmalıdır.
- Örnek; Koşullar uygun olsaydı, çevrimiçi yerine yüz yüze ölçümler alınabilirdi.

Rasyonel: Koşullar gerçekte uygun değildi, yazar sadece öyle olmasını umuyordu.

Would kelimesinin kullanımında dikkatli olmak gerekir. Bu kelime iki anlamda kullanılabilir.

1. Alışkanlık anlamında: “The child would walk about the classroom,”
2. Koşullu ruh halini belirtmek için “he would lose his job if he were identified.
3. Kesin bir karar, açıklama veya taahhüt vermekten kaçınırken would kullanmayın:

Yanlış “it would appear that”

Doğru “it appears that.”



Kelimeler

- Özne fiil uyumu

- Fiil ile özne sayısal olarak uyuşmalıdır.

Doğru

Number of the treated symptoms, as well as the functionality level of patients, increases with this intervention.

Yanlış

Number of the treated symptoms, as well as the functionality level of patients, increase with this intervention.

- Türkçe cümlelerde, özne hayvan veya cansız bir nesne ise yüklem her zaman tekil olarak yazılır, özne çoğul ve insansa yüklem tekil veya çoğul olabilir.

Örnek: Balıklar kıyıya vurdu.

Katılımcılar çalışma öncesi sorularını sordu/sordular.



Kelimeler

- Özne fiil uyumu

- Topluluk ifade eden kelimeler

- Fakülte, seri ya da sosyal medya gibi kelimeler birçok bireyi de bir topluluğu da ifade edebilir. Eğer birden çok bireyi ifade ediyorsa fiili çoğul, bir topluluğu ifade ediyorsa fiili tekil olmalıdır.

- Singular in context***

- The **number** of foreign people in the city **is** increasing.

- A **pair** of animals **was** in each cage.

- Plural in context***

- A number of **people are** watching.

- A pair of **animals were** then yoked.



Kelimeler

- Özne fiil uyumu
 - "Hiçbiri / none" kelimesinin kullanımı
 - Hiçbiri / none kelimesi hem tekil hem çoğul olabilir.

Tekil

None of the above **was** mentioned.

Çoğul

None of the patients **were** allowed to take medicine.

Kelimeler

- Özne fiil uyumu

- "Or" veya "Nor" ile birleştirilmiş ifadeler. Birleştirilen ifadeler hem çoğul hem de tekil isimden oluşuyorsa, fiile daha yakın olan öznenin tekil ya da çoğul olması belirleyicidir.

Doğru

Neither the parents nor the teacher was able to join the session.

Neither the teacher nor the parents were able to join the session.

Yanlış

Neither the parents not the teacher were able to join the session.

Zamirler

- Birinci ve üçüncü tekil şahıs zamirleri
 - Zamir kullanımında, zamirin hangi kişi, nesne ya da olayı ifade ettiği açık olmalıdır.
 - Belirsizliği azaltmak için üçüncü tekil şahıs yerine birinci tekil şahıs kullanılmalıdır. Eğer makale tek yazarlı ise, “ben / I”; iki veya daha çok yazarlı ise “biz / we” kullanılmalıdır.

Zamirler

- “biz / we”
 - Genel olarak insanlardan bahsediliyorsa, örneğin, “biz insanlar aynı gezegende yaşıyoruz, ancak birbirimizi nadiren anlayabiliyoruz.”, bu kullanımdan kaçınılmalıdır.
 - Özellikle çok yazarlı makalelerde, “biz” denirken makalenin yazarlarından mı yoksa genel olarak insanlardan mı bahsedildiğini anlamak güçleşebilir.

Zamirler

- İnsan ve hayvanlar için zamirler (kim ve ne “Who” ,“That”)
 - İnsanlar için “kim/ o/ who ” zamiri, hayvanlar için “o / that / which ” zamiri kullanılmalıdır.

Doğru

The participants who agreed to join the session

Doğru

The scales that were adapted

Yanlış

The participants that agreed to join the session

Zamirler

- Özne ve nesne olarak zamirler (kim ve kimi) (“Who” , “Whom”)
 - Zamir cümle içinde özne olarak kullanılacaksa “kim / who”, nesne olarak kullanılacaksa “kimi / whom” zamirleri kullanılmalıdır.

Cümle yapısı

- Alt bağlaçlar
 - Aynı anda olan olayları birbirine bağlamak için "while" kullanılmalıdır; bu kriter dışında kalan cümleleri bağlamak için anlamına göre "despite", "although", "but" ya da "and" kullanılmalıdır.
 - Anlam belirsizse "because", ancak açıksa "since ya da because" kullanılmalıdır.

Yazınızı geliştirmek için stratejiler

- Örnekler üzerinden öğrenmek için okumak
 - Okumak, yazınızı geliştirmek için yapılabilecek en verimli stratejilerden biridir. Örneğin, bir derleme makalesi ödevi hazırlayacak bir öğrenci, derleme makale örneklerini okursa görüşlerin nasıl tartışıldığı ya da organize edildiğini öğrenebilir.

Yazınızı geliştirmek için stratejiler

- Taslak / Outline hazırladıktan sonra yazmak
 - Makalenin akışının, araştırmanın mantığını ve fikirlerimizi yansıttığından emin olmak için taslak kullanılabilir.
 - Buna ek olarak taslak kullanmak, ana fikirleri ve alt fikirleri belirlemenize ve eksiklikleri bulmanıza yardımcı olur.

Yazınızı geliştirmek için stratejiler

- Yazı taslağını tekrar okumak
 - Çalışmanızı birkaç saat veya gün bir kenara bırakıp sonra tekrar okumak, yeni bir perspektiften bakmanıza olanak tanır.
 - Makalenizi yüksek sesle okumak, daha önce gözden kaçırdığınız hataları ortaya çıkarabilir ve yazınızı güçlendirmeye yardımcı olabilir.
 - Ayrıca argümanları uygun şekilde oluşturduğunuzdan emin olmak için makalenizin bölümlerini sonuçtan girişe kadar ters sırada okumayı deneyebilirsiniz.
 - Bu stratejileri kullanabilmek için yazınıza bolca zaman ayırmalısınız.

Yazınızı geliştirmek için stratejiler

- Meslektaşlardan yardım istemek
 - Yazınızı bitirdikten sonra, bir meslektaşınızdan (sizin alanınızdan olan ancak makalenize aşına olmayan) makalenizi okumasını isterseniz çok faydalı geri bildirimler alabilirsiniz.

Yazınızı geliştirmek için stratejiler

- Yazı düzeltme merkezleriyle çalışmak
 - Eğer ana dilinizde bir yazı yazmıyorsanız, bu durumda yazı düzeltme merkezleriyle çalışabilir ya da anadili yazı diliniz olan bir meslektaşınızdan düzeltme / proofreading isteyebilirsiniz.

Yazınızı geliştirmek için stratejiler

- Yazıyı yeniden düzenleme

- Bir taslağı ilgi çekici bir yazıya dönüştürmek zaman ve çaba gerektirir. Yazarlar bir revizyon planı geliştirmelidir. Makalenizi incelerken aşağıdaki sorulara odaklanın:
 - Makalenizin ana odağı / teması açıkça belirtilmiş mi?
 - Bilgiler iyi organize edilmiş mi?
 - Öğrenciler için, hazırladığınız yazı ödevin parametrelerini karşılıyor mu? Ödev için bir değerlendirme tablosu varsa, yazınız değerlendirme tablosunun her bir maddesini ele alıyor mu?
 - Yazarlar için, yazdığınız yazı gönderdiğiniz derginin stiline ve istenen biçime uyuyor mu?
- Son olarak, yazınızı dil bilgisi açısından kontrol edin. Kullandığınız programın otomatik denetimini açarak bir hata olup olmadığını kontrol edin.
- Bu kılavuzda ele alınmayan konular için, güvenilir bir dilbilgisi kaynağından yardım alabilirsiniz.

